

**Państwowa Szkoła Muzyczna I st. im. Janiny Garści
w Jeleniej Górze**

PROGRAM NAUCZANIA

do przedmiotu

AKORDEON

nr 01/2023/2024

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP	str. 2
II. CELE KSZTAŁCENIA - WYMAGANIA OGÓLNE	str. 3
III. CELE KSZTAŁCENIA - WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE	str. 4
IV. MATERIAŁ NAUCZANIA	
1. Treści nauczania dla kl. 1 – 6/6 oraz 1-4/4	str. 6
2. Formy sprawdzania osiągnięć ucznia	str. 9
3. Opis osiągnięć po zakończeniu etapu edukacyjnego	str. 12
4. Akordeon jako instrument dodatkowy	str. 13
V. KOMENTARZ DO REALIZACJI PROGRAMU NAUCZANIA	
1. Ogólna koncepcja	str. 14
2. Wskazówki metodyczne	str. 15
3. Opis warunków niezbędnych do realizacji programu	str. 16

I. WSTĘP

1. Autorzy:

Bożena Domachowska

Małgorzata Popis

1. Nazwa szkoły: PAŃSTWOWA SZKOŁA MUZYCZNA I ST. IM. JANINY GARŚCI

2. Etap edukacyjny: PIERWSZY

3. Przedmiot: AKORDEON

II. CELE KSZTAŁCENIA - WYMAGANIA OGÓLNE

(uwzględniające osiągnięcia uczniów ustalone w podstawie programowej)

CELE KSZTAŁCENIA			
Wiedza	Umiejętności		Kompetencje
Przyswojenie wiedzy z zakresu instrumentu głównego – akordeonu.	2. Wykształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie.	3. Prezentacja publiczna.	4. Funkcjonowanie w środowisku artystycznym.
Treści nauczania	Kryteria weryfikacji		
1. Przyswojenie wiedzy z zakresu instrumentu głównego – akordeonu.			
	Uczeń:		
1) zasady bezpieczeństwa i higieny pracy;	1) określa warunki bezpieczeństwa i higieny pracy; 2) omawia czynniki wpływające na bezpieczeństwo.		
2) historia instrumentu i wiedza w zakresie literatury przedmiotu;	1) omawia w zarysie historię akordeonu i jego odmiany; 2) wymienia reprezentatywne utwory akordeonowe oraz ich kompozytorów z różnych epok; 3) wymienia wybitnych akordeonistów o znaczącym dorobku artystycznym.		
3) budowa i pielęgnacja instrumentu;	1) nazywa elementy budowy akordeonu oraz określa zasady jego pielęgnacji; 2) wyjaśnia funkcje i układy poszczególnych manualów instrumentu i działanie systemu rejestrowego (skale, notacje, transpozycje).		
4) technika wykonawcza.	1) omawia warsztat wykonawczy; 2) opisuje możliwości techniczne instrumentu.		
2. Wykształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie.			
	Uczeń:		
1) aparat gry;	1) prezentuje poprawny aparat gry; 2) prezentuje poprawną technikę prowadzenia i zmieniania kierunków miecha; 3) kontroluje prawidłową postawę przy instrumencie podczas gry.		
2) technika gry;	1) stosuje różne sposoby efektywnego przygotowania do gry; 2) posługuje się różnorodnymi rodzajami artykulacji, dynamiką, agogiką oraz wykorzystuje różne sposoby kształtowania dźwięku na akordeonie;		

	<p>3) dysponuje biegłością techniki palcowej pozwalającą na swobodne wykonywanie utworów;</p> <p>4) stosuje podstawowe sposoby artykulacji akordeonowej: palcowej, miechowej i miechowo-palcowej;</p> <p>5) stosuje technikę gry na wszystkich manuałach akordeonu – MD, MM, MB/A w zależności od posiadanego instrumentu.</p>
3) interpretacja;	<p>1) interpretuje utwory zgodnie ze stylem danej epoki i ich budową formalną pod kierunkiem nauczyciela;</p> <p>2) wykazuje się w grze muzykalnością i wrażliwością artystyczną;</p> <p>3) wykonuje utwory w sposób poprawny pod względem technicznym i artystycznym.</p>
4) specjalistyczna terminologia, notacja muzyczna;	<p>1) posługuje się specjalistyczną terminologią;</p> <p>2) realizuje zasady notacji muzycznej;</p> <p>3) czyta nuty a vista.</p>
5) samodzielna praca;	<p>1) przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny pracy;</p> <p>2) realizuje proces ćwiczenia poszczególnych elementów warsztatu według wskazówek nauczyciela;</p> <p>3) kontroluje własną grę podczas ćwiczenia;</p> <p>4) potrafi ocenić jakość wykonywanych zadań;</p> <p>5) stosuje w działaniach praktycznych wiedzę z zakresu przedmiotów teoretycznych;</p> <p>6) stosuje różne sposoby zapamiętywania tekstu nutowego;</p> <p>7) korzysta z narzędzi pomocnych w ćwiczeniu;</p> <p>8) planuje i organizuje systematyczną pracę;</p> <p>9) opracowuje utwory pod względem techniczno-wykonawczym (wstępne opracowanie aplikatury, zmian kierunków miecha, rejestracji).</p>
6) współpraca.	<p>1) realizuje zadania artystyczne w grze z innymi uczniami lub nauczycielem;</p> <p>2) dostosowuje sposób gry do składu i aparatu wykonawczego, charakteru utworu oraz roli wykonywanej partii.</p>
3. Prezentacja publiczna.	
	Uczeń:
1) praktyka estradowa;	<p>1) koncentruje się podczas występu;</p> <p>2) opanowuje tremę;</p> <p>3) stosuje zasady poprawnego zachowania podczas publicznej prezentacji;</p> <p>4) wykonuje z pamięci część utworów ze swojego repertuaru.</p>
2) prezentacja w mediach cyfrowych.	<p>1) korzysta z technologii informacyjnej i komunikacyjnej w realizacji zadań artystycznych;</p> <p>2) obsługuje sprzęt elektroniczny umożliwiający rejestrację swojej gry.</p>
4. Funkcjonowanie w środowisku artystycznym.	
	Uczeń:
1) rozwój artystyczny i zawodowy;	<p>1) analizuje własne kompetencje;</p> <p>2) aktualizuje swoją wiedzę i rozwija umiejętności;</p> <p>3) wykorzystuje różne źródła informacji w celu doskonalenia umiejętności;</p> <p>4) dokumentuje i archiwizuje własne dokonania twórcze;</p> <p>5) aktywnie uczestniczy w życiu artystycznym.</p>
2) etyka zawodowa.	<p>1) przestrzega zasad etycznych oraz utrzymuje właściwe relacje w środowisku;</p> <p>2) przyjmuje odpowiedzialność za powierzone zadania artystyczne.</p>
<p>WARUNKI NIEZBĘDNE DO REALIZACJI KSZTAŁCENIA</p> <p>1. Sala lekcyjna dostosowana akustycznie.</p> <p>2. Wyposażenie sali: akordeon guzikowy lub klawiszowy, w miarę możliwości wyposażony w manuał melodyczny lewej ręki; dopasowane rozmiarem krzesło, pulpit, lustro, metronom.</p> <p>3. Wyposażenie szkoły: sprzęt audiowizualny.</p> <p>4. Sala koncertowa lub kameralna.</p>	

III. CELE KSZTAŁCENIA - WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1.

Rozbudzenie zamiłowania ucznia do muzyki i jego zainteresowania nauką gry na instrumencie .

Uczeń :

- posiada podstawową wiedzę z zasad muzyki (notacja muzyczna , główne pojęcia i terminy muzyczne) niezbędne do gry na instrumencie,
- posiada podstawową wiedzę na temat stylów muzycznych i związanych z nimi tradycji wykonawczych,
- zna i wykonuje repertuar akordeonowy oryginalny i transkrybowany w zakresie szkoły I stopnia i dwóch lat drugiego etapu edukacji muzycznej,
- posiada zróżnicowany pod względem stylistycznym repertuar, zarówno w zakresie literatury oryginalnej, jak również transkrybowanej,
- czyta nuty w kluczu wiolinowym i basowym,
- samodzielnie odczytuje tekst ze zrozumieniem,
- wykorzystuje zdobytą wiedzę ogólnomuzyczną w pracy nad utworem .

2. Opanowanie techniczno-wykonawczych podstaw gry na instrumencie

Uczeń :

- zna ogólną budowę instrumentu , potrafi nazwać poszczególne części akordeonu i określić ich rolę w procesie powstawania dźwięku,
- zna podstawowe zasady prawidłowej eksploatacji akordeonu ,
- zna funkcje i układ poszczególnych manualów instrumentu i działanie systemu rejestrowego (skale, notacje, transpozycje),
- zna i stosuje podstawowe sposoby artykulacji akordeonowej : palcowej , miechowej i miechowo- palcowej ,
- zachowuje prawidłową postawę podczas gry na instrumencie,
- prawidłowo prowadzi i zmienia miech,
- posługuje się prawidłowo ukształtowanym aparatem gry,
- rozwija technikę gry w oparciu o wszystkie manualy akordeonu – MD,MM,MB/A,
- jest wrażliwy na jakość i estetykę dźwięku,
- zna i stosuje sposoby kształtowania dźwięku na akordeonie,
- poprawnie wykonuje utwory muzyczne zróżnicowane pod względem stylistyczny, wykorzystując zdobyte umiejętności techniczne i ogólnomuzyczną.

3. Kształcenie umiejętności organizowania samodzielnej pracy nad wyznaczonymi zadaniami

Uczeń:

- zna cele i sposoby efektywnego ćwiczenia,
- samodzielnie pracuje w domu nad zadaniami wyznaczonymi przez nauczyciela,
- świadomie ćwiczy i koryguje własne błędy,
- opracowuje pod względem techniczno-wykonawczym utwory o łatwym i średnim stopniu trudności (wstępne opracowanie aplikatury , zmian miecha , rejestracji),
- poprawnie i samodzielnie odczytuje zapis nutowy o różnym stopniu trudności.

4. Przygotowanie do występów publicznych.

Uczeń:

- zna sposoby uczenia się utworów na pamięć,
- przygotowuje utwory do wykonania estradowego,
- wykonuje wybrane utwory z pamięci,
- stosuje zasady poprawnego zachowania na estradzie,
- bierze udział w audycjach i koncertach szkolnych, przesłuchaniach i innych formach prezentacji artystycznej.

5. Przygotowanie do aktywnego uczestnictwa w różnych formach życia artystycznego

Uczeń:

- poznaje życie kulturalne środowiska, poszerza wiedzę ogólnomuzyczną i korzysta z aktualnych informacji multimedialnych,
- czynnie uczestniczy w życiu szkoły i środowiska lokalnego, występując jako solista kameralista w różnych zespołach,
- jest aktywnym uczestnikiem muzykowania domowego w różnych formach życia rodzinnego,
- wykazuje się kreatywnością i inicjatywą w realizacji zadań i projektów zespołowych,
- posiada podstawowe przygotowanie do uczestnictwa w kulturze.

IV. MATERIAŁ NAUCZANIA

1. Treści nauczania dla kl. 1-6/6 oraz 1-4/4

Klasa 1 cyklu sześcioletniego:

- zapoznanie z budową instrumentu (40-basowy),
- prawidłowa postawa i sposób trzymania instrumentu,
- ćwiczenia na prawidłowe prowadzenie miecha,
- ułożenie prawej ręki, wyrabianie siły i samodzielności wszystkich palców w oparciu o ćwiczenia pozycyjne w obrębie kwinty w różnych rejestrach manuału dyskantowego, rozwijanie ruchliwości palcowej w oparciu o gamę majorową, podkładanie palca 1 pod palcami 2 i 3 oraz przekładanie palców 2 i 3 nad palcem 1 początkowo metodą beznutową w formie zabawowej , a następnie w wykorzystaniem poznanych nut w kluczu wiolinowym w obrębie oktaw razkreślnej i dwukreślnej,
- ułożenie lewej ręki w pozycji C F G D , wprowadzenie basów akordowych durowych i molowych . Poznanie nut w kluczu basowym(oktawa mała),
- wprowadzenie grania oburącz,
- artykulacja : legato miechowe , palcowe i miechowo-palcowe pojedynczymi dźwiękami każdą ręką oddzielnie i oburącz, portato ręką lewą w formie akompaniamentu na tle legato palcowego w ręce prawej,
- dynamika płaszczyznowa (p- f) wytrzymywanie równego natężenia dźwięku ręką prawą pojedynczych dźwięków , ręką lewą pojedynczych dźwięków i akordów,
- takty proste dwu i trójmiarowe , podział wartości do ósemek włącznie,
- opanowanie pamięciowe łatwych utworów.

Klasa 2 cyklu sześcioletniego:

- doskonalenie prawidłowej postawy z instrumentem,
- doskonalenie prawidłowego prowadzenia miecha, frazowanie palcami przy płynnym prowadzeniu miecha , miękkie rozpoczynanie i kończenie frazy,
- doskonalenie siły i samodzielności palców prawej ręki poprzez ćwiczenia pięciopalcowe pozycyjne i progresyjne w różnych rejestrach manuału oraz w obrębie oktawy,
- wprowadzenie podkładania 1 palca pod 4 oraz przekładania 4 palca nad 1, doskonalenie poprzednich form podkładania palców. Doskonalenie gry lewą ręką rozszerzenie pozycji o basy podstawowe A E B oraz odpowiadające im basy akordowe durowe molowe , doskonalenie techniki akompaniamentu,
- doskonalenie form artykulacji legato palcowego i miechowo - palcowego oddzielnie każdą ręką i oddzielnie . Wprowadzenie portato palcowego ręką prawą przy płynnym prowadzeniu miecha , doskonalenie form portato palcowego ręką lewą w formie akompaniamentu,
- dynamika płaszczyznowa (p- f) wytrzymywanie równego natężenia dźwięku, ręką prawą pojedynczych dźwięków, ręką lewą pojedynczych dźwięków i akordów, oburącz pojedynczych dźwięków, pojedynczych dźwięków z akordami oraz basem i akordem łącznie,
- takty proste dwu i trójmiarowe , cały takt , podział wartości do szesnastek włącznie,
- tempa wolne i umiarkowane,
- zapamiętywanie utworów o większym stopniu trudności i odtwarzanie pamięciowe.

Klasa 3 cyklu sześcioletniego:

- doskonalenie postawy z instrumentem,
- prawidłowe rozpoczynanie i kończenie fraz przy płynnym prowadzeniu miecha każdą ręką oddzielnie i oburącz,
- doskonalenie siły i samodzielności palców prawej ręki , szczególnie 4 i 5 palca przy grze w różnych rejestrach w oparciu o ćwiczenia pięciopalcowe pozycyjne i progresyjne, wprowadzenie pochodzenia gamowłaściwego majorowego w obrębie jednej oktawy , doskonalenie podkładania i przekładania palców w różnych pozycjach,
- rozwijanie biegłości palcowej lewej ręki poprzez wprowadzenie basów tercjowych oraz pochodzenia gamowłaściwego majorowego, doskonalenie techniki akompaniamentu,
- doskonalenie form artykulacji legato palcowego i miechowo – palcowego, każdą ręką oddzielnie i oburącz. Wprowadzenie portato miechowo-palcowego, każdą ręką oddzielnie i oburącz
- dynamika płaszczyznowa (p- f) , wytrzymywanie równego natężenia dźwięku, wprowadzenie zagadnienia narastania i zmniejszania natężenia siły dźwięku, każdą ręką oddzielnie i oburącz,
- takty proste i złożone dwu i trójmiarowe , wprowadzenie trioli ósemkowej,
- tempa wolne i umiarkowane , przygotowanie zmian agogicznych w czasie gry ze szczególnym uwzględnieniem ritenuto,
- samodzielne przygotowanie łatwych utworów pod względem techniczno-wykonawczym.

Klasa 4 cyklu sześcioletniego

- zmiana instrumentu na 80-basowy,
- doskonalenie biegłości palcowej prawej i lewej ręki poprzez wprawki oraz pochody gamowłaściwe majorowe w obrębie dwóch oktaw, wprowadzenie techniki pasażowej w oparciu o trójdźwięk toniczny majorowy, wprowadzenie gamy molowej harmonicznnej i melodycznej w obrębie jednej oktawy, doskonalenie techniki akompaniamentu ręki lewej, rozszerzenie skali basów podstawowych i tercjowych,
- doskonalenie dotychczas opanowanych form frazowania , wprowadzenie do frazowania techniki jednokierunkowego miecha,
- doskonalenie wszystkich form legato pojedynczymi dźwiękami, wprowadzenie legato kciukiem na białych klawiszach, doskonalenie form portato palcowego przy płynnym prowadzeniu miecha oraz portato miechowo-palcowego miechem jednokierunkowym wartościami rytmicznymi do ćwierćnut włącznie ,każdą ręką oddzielnie i oburącz,
- dynamika płaszczyznowa (p-ff) , rozwijanie umiejętności nasilania i zmniejszania natężenia siły dźwięku,
- takty proste i złożone dwu i trójmiarowe , bardziej złożony podział rytmicznym,
- tempa wolne, umiarkowane i umiarkowanie szybkie , doskonalenie zmian agogicznych accelerando , ritenuto,
- samodzielne przygotowywanie utworów pod względem techniczno-wykonawczym.

Klasa 5 cyklu sześcioletniego

- doskonalenie aparatu,
- doskonalenie biegłości palcowej prawej i lewej ręki poprzez wprawki, pochody gamowłaściwe majorowe i minorowe (przez dwie oktawy), wprowadzenie przewrotów trójdźwięków oraz kadencji , wprowadzenie w prawej ręce cichej zmiany palców ,techniki zmian pozycji ręki – skoki pojedynczymi dźwiękami, wprowadzenie ćwiczeń na rozwinięcie rozpiętości palców, wprowadzenie techniki wykonywania ozdobników .W lewej ręce rozszerzenie skali basów podstawowych i basów tercjowych, doskonalenie

- przekładania palców, wprowadzenie ćwiczeń na rozwinięcie rozpiętości palców,
- doskonalenie dotychczas poznanych form frazowania oraz zaczynania i kończenia fraz,
  - doskonalenie poznanych form artykulacji legato portato, łączenie interwałów, cicha zmiana palców, wprowadzenie non legato palcowego przy płynnym prowadzeniu miecha, każdą ręką oddzielnie i oburącz,
  - doskonalenie dynamiki płaszczyznowej (p-ff), crescendo, decrescendo, wprowadzenie akcentowania dźwięku każdą ręką oddzielnie i oburącz,
  - takty regularne proste i złożone, wprowadzenie zagadnień polirytmicznych,
  - tempa wolne umiarkowane i umiarkowanie szybkie, accelerando, ritenuto,
  - czytanie nut a vista,
  - samodzielne opracowywanie utworów o średnim stopniu trudności.

Klasa 6 cyklu sześcioletniego

- podsumowanie wszystkich dotychczas opanowanych i przerabianych zagadnień technicznych, układu rąk, rozpiętości palców, techniki repetycji, zmiany pozycji, skoki.
- rozwijanie biegłości palcowej poprzez gamy majorowe i minorowe do czterech znaków przy kluczu,
- podsumowanie wszystkich dotychczas opanowanych form artykulacji palcowej oraz miechowo-palcowej, staccato palcowe,
- doskonalenie poznanych form frazowania,
- podsumowanie opanowanych problemów dynamicznych, dynamiki płaszczyznowej, crescendo, decrescendo, akcentu, wprowadzenie dynamiki subito piano i subito forte,
- rytmy proste i złożone regularne i nieregularne,
- tempa wolne, umiarkowane i umiarkowanie szybkie, pogłębianie umiejętności w zakresie zmiany temp,
- czytanie nut a vista i samodzielne opracowywanie utworów o średnim stopniu trudności.

Klasa 1 cyklu czteroletniego

- semestr I – materiał kl. 1/6
- semestr II – materiał kl. 2/6

Klasa 2 cyklu czteroletniego

- semestr I – materiał kl. 3/6
- semestr II – materiał kl. 4/6

Klasa 3 cyklu czteroletniego

- materiał kl. 5/6

Klasa 4 cyklu czteroletniego

- materiał kl. 6/6

2. Formy sprawdzania osiągnięć ucznia.

- 1) Do najważniejszych kryteriów oceny należy zaliczyć stopień spełnienia wymagań edukacyjnych w danym roku.
- 2) Ponadto ocenie podlegają również:
  - stopień przygotowania ucznia do zajęć,
  - bieżąca praca ucznia podczas lekcji,
  - realizacja zadań muzycznych podanych przez nauczyciela,

- popisy (klasowe , szkolne, koncerty),
- przesłuchania,
- egzaminy,
- przesłuchania CEA o różnym zasięgu,
- konkursy (szkolne , regionalne, ogólnopolskie)

3) Założone osiągnięcia ucznia oceniane są podczas egzaminu, w trakcie którego uczeń jest zobowiązany do wykonania następującego programu:

KLASA 2 cyklu sześcioletniego i 1 cyklu czteroletniego – egzamin promocyjny:

- trzy utwory dowolne zawierające różne problemy.

KLASA 3 cyklu sześcioletniego – egzamin promocyjny:

- etiuda zawierająca problemy techniczne,
- dwa utwory dowolne zawierające różne problemy techniczne.

KLASA 4 cyklu sześcioletniego i 2 cyklu czteroletniego – egzaminu promocyjny:

- etiuda zawierająca problemy techniczne,
- utwór dawnego mistrza lub polifonizujący,
- dowolna część utworu cyklicznego,
- utwór dowolny.

KLASA 5 cyklu sześcioletniego i 3 cyklu czteroletniego – egzaminu promocyjny:

- etiuda zawierająca problemy techniczne,
- utwór dawnych mistrzów lub polifonizujący,
- dowolna część utworu cyklicznego lub utwór cykliczny,
- utwór dowolny.

KLASA 6 cyklu sześcioletniego i 4 cyklu czteroletniego – egzamin końcowy:

- etiuda zawierająca problemy techniczne,
- utwór dawnych mistrzów, polifonizujący lub polifoniczny,
- dowolna część utworu cyklicznego lub utwór cykliczny,
- utwór dowolny.

- 4) **Uczniowie klasy 1 cyklu sześcioletniego** biorą udział na koniec roku szkolnego w przesłuchaniu rocznym, na którym obowiązuje wykonanie z pamięci 3 dowolnych utworów.
- 5) **Warunkiem otrzymania oceny pozytywnej z egzaminu (przesłuchania) we wszystkich klasach** jest wykonanie programu z pamięci (dopuszcza się wykonanie z nut utworów na dwa instrumenty).
- 6) Przy ustalaniu **ostatecznej oceny** komisja powinna brać pod uwagę opinię pedagoga prowadzącego ucznia. Nauczyciel, który charakteryzuje swojego ucznia, najpierw powinien trafnie określić jego zalety, a potem wskazać, jakich problemów nie udało mu się rozwiązać i wreszcie podać tego przyczyny.

- 7) **Przy ocenie z egzaminu promocyjnego uwzględnia się** w szczególności jakość wykonania artystycznego (precyzja techniczna i dyscyplina rytmiczna, dokładne odczytanie tekstu, piękny dźwięk, frazowanie, a także styl i interpretacja utworu) oraz wysiłek wkładany przez ucznia w wywiązywanie się z obowiązków wynikających ze specyfikacji zajęć edukacyjnych .
- 8) **Ocenę z egzaminu promocyjnego i końcowego** ustala się wg następującej skali:
- a) stopień celujący - 6
  - b) stopień bardzo dobry - 5
  - c) stopień dobry - 4
  - d) stopień dostateczny - 3
  - e) stopień dopuszczający - 2
  - f) stopień niedostateczny - 1

Ocenę CELUJĄCĄ otrzymuje uczeń, który:

- wyróżnia się w przesłuchaniach i konkursach regionalnych, ogólnopolskich lub innych imprezach poza terenem szkoły
- precyzyjnie wykonał program egzaminu,
- jest zaawansowany technicznie,
- cechuje się dużą dojrzałością muzyczną,
- realizuje program wyższy niż obowiązujący w danej klasie,
- w ciągu roku szkolnego zrealizował dużą partię materiału (wykraczającą poza ilość przewidzianą dla ucznia bardzo dobrego i dobrego).
- bierze udział w konkursach , przesłuchaniach popisach i koncertach szkolnych i pozaszkolnych.

Ocenę BARDZO DOBRĄ otrzymuje uczeń, który:

- wyróżnia się dokładnością w pamięciowym opanowaniu programu egzaminacyjnego, biegłością aparatu ruchowego oraz właściwą interpretacją utworów,
- wykazuje wiadomości i umiejętności zgodne z programem nauczania danej klasy,
- uczestniczy, z pozytywnym wynikiem, we wszystkich przesłuchaniach organizowanych przez sekcję,
- odznacza się poziomem umiejętności instrumentalnych kwalifikujących do prezentacji na estradzie (bierze udział w konkursach, przesłuchaniach, popisach, koncertach szkolnych i pozaszkolnych).

Ocenę DOBRĄ otrzymuje uczeń, który:

- dobrze wykonał program egzaminacyjny (możliwość drobnych niedociągnięć w realizacji tekstu muzycznego i interpretacji utworów),
- jest sprawny technicznie,
- wykazuje wiadomości i umiejętności zgodne z programem nauczania danej klasy,
- uczestniczy, z pozytywnym wynikiem, we wszystkich przesłuchaniach organizowanych przez sekcję,
- bierze udział w popisach i koncertach szkolnych.

Ocenę DOSTATECZNĄ otrzymuje uczeń, który:

- program egzaminacyjny opanował pamięciowo, lecz wykonał go słabo, z licznymi usterkami w zakresie dokładności tekstu muzycznego
- ma problemy związane z techniką gry,
- realizuje zadania techniczno – wykonawcze i materiał danej klasy lub klasy programowo niższej,

Ocenę DOPUSZCZAJACĄ otrzymuje uczeń, który:

- spełnia wymagania edukacyjne w stopniu minimalnym, co poważnie utrudni, a nawet może uniemożliwić dalsze kształcenie,
- zrealizował minimum materiału przewidzianego na ocenę dostateczną,
- ma braki w podstawowych wiadomościach i umiejętnościach,
- pomimo zaniżonego repertuaru nie radzi sobie z poprawnym wykonaniem utworów i ich opanowaniem pamięciowym.

Ocenę NIEDOSTATECZNĄ otrzymuje uczeń, który:

- wyraźnie nie spełnia wymagań edukacyjnych, co uniemożliwia dalsze kształcenie.
- nie opanował pamięciowo programu na egzamin,
- nie zrealizował minimum materiału przewidzianego na ocenę dostateczną,
- ma braki w podstawowych wiadomościach i umiejętnościach,
- pomimo zaniżonego repertuaru nie radzi sobie z poprawnym wykonaniem utworów i ich opanowaniem pamięciowym.

- 1) W przypadku ucznia, który jest pod opieką Poradni Pedagogiczno – Psychologicznej (wymagana jest opinia lub orzeczenie) należy dostosować wymagania edukacyjne do możliwości ucznia.
- 2) Uczniowie klas najwyższych oraz uczniowie przygotowujący się do przeglądów i konkursów pozaszkolnych mogą w ciągu roku szkolnego zrealizować mniejszą ilość utworów niż zalecana, w przypadku, gdy są to utwory o dużym stopniu trudności, wymagającym większego nakładu pracy.

3. OPIS OSIĄGNIĘĆ PO ZAKOŃCZENIU ETAPU EDUKACYJNEGO.

Po ukończeniu szkoły I st. uczeń:

1. Posiada podstawową wiedzę ogólnomuzyczną niezbędną do rozwijania gry na instrumencie i do świadomego uczestnictwa w życiu muzycznym.
2. Czyta zapis nutowy w kluczu wiolinowym i basowym.
3. Samodzielnie odczytuje zapis nutowy ze zrozumieniem, potrafi wykonać a vista proste utwory muzyczne.
4. Zna repertuar akordeonowy oryginalny i transkrybowany w zakresie szkoły muzycznej I stopnia.
5. Wykorzystuje zdobytą wiedzę ogólnomuzyczną oraz nabyte umiejętności techniczne w pracy nad utworem.

6. Zna ogólną budowę instrumentu, potrafi nazwać poszczególne części akordeonu i określić ich rolę w procesie powstawania dźwięków.
7. Zachowuje prawidłową postawę podczas gry na instrumencie.
8. Prawidłowo i płynnie prowadzi i zmienia miech.
9. Zna cele oraz sposoby efektywnego ćwiczenia i uczenia się na pamięć, wykorzystuje je do samodzielnej w pracy w domu.
10. Ocenia jakość wykonywanych zadań i potrafi korygować własne błędy.
11. Świadomie wykorzystuje słuch muzyczny w działaniach praktycznych.
12. Opracowuje pod względem techniczno-wykonawczym łatwe utwory.
13. Wykonuje przygotowany program na pamięć.
14. Bierze czynny udział w popisach, koncertach i przesłuchaniach szkolnych oraz pozaszkolnych.
15. Integruje się i współpracuje z pozostałymi uczniami z klasy.
16. Wykorzystuje technologie informacyjną, poznaje życie kulturalne środowiska lokalnego, korzystając z aktualnych informacji multimedialnych.
17. Zna i stosuje zasady dotyczące występów publicznych ze szczególnym uwzględnieniem zachowania oraz stroju.
18. Wykorzystuje wiedzę i umiejętności w występach estradowych.
19. Posiada umiejętność radzenia sobie ze stresem, a w szczególności z tremą.
20. Jest przygotowany do kontynuowania nauki gry na instrumencie w szkole muzycznej II stopnia.

4. Akordeon jako przedmiot: Instrument dodatkowy.

Uczniowie uczęszczający na przedmiot Instrument dodatkowy – akordeon zobligowani są zrealizować program jednego roku nauczania gry na tym instrumencie w ciągu dwóch lat.

V. KOMENTARZ DO REALIZACJI PROGRAMU NAUCZANIA

1. OGÓLNA KONCEPCJA:

Program nauczania napisany został na podstawie:

- Rozporządzenie MKiDN z dnia 25 lutego 2011 r. w sprawie dopuszczania do użytku w szkołach artystycznych programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników dla szkół artystycznych.
- Rozporządzenie MKiDN z dnia 14 sierpnia 2019 r. sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa artystycznego.
- Rozporządzenie MKiDN z dnia 24 sierpnia 2015 r. sprawie szczegółowych warunków i sposobów oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów w publicznych szkołach artystycznych.
- Rozporządzenie MKiDN z dnia 6 września 2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania w publicznych szkołach i placówkach artystycznych.

Rolą programu jest określenie treści nauczania zgodnych z podstawami programowymi i przyjęcie z pomocą nauczycielom realizującym przedmiot: instrument główny - akordeon w szkole muzycznej I stopnia. Treści programu podane są w punktach rozwijanych w kolejnych latach nauki : 6 w cyklu sześcioletnim oraz 4 w cyklu czteroletnim.

Adresatem programu - szkoła podstawowa I stopnia, wiek uczniów - 6 - 16 lat. Program zakłada, że uczniowie posiadają predyspozycje do kształcenia muzycznego , sprawdzone przez komisję egzaminacyjną podczas egzaminu kwalifikacyjnego.

Przedstawiony program wykorzystuje koncepcje sprawdzone w praktyce edukacyjnej i poparte wynikami badań. Wyznaczony programem proces kształcenia muzycznego uwzględnia:

- potrzeby ekspresji i komunikowania się;
- tworzenie i wzbogacanie doświadczeń przez własne działania artystyczne;
- potrzebę przeżyć estetycznych na różnym poziomie dojrzałości;
- sprawdzanie własnych osiągnięć i umiejętności prowadzących do samooceny i poczucia sukcesu;
- poznawanie zjawisk muzycznych tradycyjnych i współczesnej kultury.

Treści kształcenia gry na akordeonie wynikające z ogólnych założeń programu i treści repertuarowe nawiązują do treści nauczania innych przedmiotów tj.: kształcenie słuchu, rytmika oraz audycje muzyczne .

Program można realizować na różnym poziomie trudności i szczegółowości. Podyktowane jest to:

- koniecznością odrębnego traktowania każdego ucznia;
- dużymi różnicami indywidualnymi w poziomie zdolności muzycznych, zainteresowań i motywacji do rozwijania umiejętności muzycznych;
- potrzebą pozostawienia nauczycielowi swobody w wyborze treści szczegółowych i dróg rozwoju muzycznego uczniów; jest to warunkiem twórczego ich udziału w tym procesie.

2. WSKAZÓWKI METODYCZNE

Nauka gry na akordeonie powinna rozpocząć się od wyjaśnienia zasad podstawowych zasad posługiwania się instrumentem. Należy też zwrócić szczególną uwagę na odpowiedni rozmiar instrumentu. Dlatego naukę gry na akordeonie możemy podzielić na dwa etapy:

- pierwszy – elementarny bazujący na instrumencie 40 – basowym,
- drugi - rozwijający i pogłębiający wiadomości oraz umiejętności ucznia, obejmujący zmianę instrumentu na 80-basowy dający większe możliwości techniczne i wykonawcze.

Pierwszy etap nauczania to czas przeznaczony na opanowanie elementarnych zasad gry : płynnego prowadzenia miecha, frazowanie palcami i zmiennym miechem, artykulacji legato palcowego, portato palcowego, podstaw atakowania dźwięku palcami oraz biegłości palcowej w tempach wolnych i umiarkowanych w obrębie dwóch oktaw.

W drugim etapie nauczania zmienia się instrument na większy 80-basowy oraz metody nauczania. W tym okresie uczeń pogłębia umiejętności zdobyte w etapie pierwszym oraz rozwija umiejętności gry na instrumencie.

Metody pracy lekcyjnej wynikają z ogólnie obowiązujących zasad dydaktyki oraz artystyczno-praktycznego charakteru przedmiotu. Nauczyciel powinien więc pracować pogładowo . Powinien dbać o świadomy i aktywny udział ucznia w procesie nauki oraz trwałe przyswojenie wiedzy i umiejętności technicznych i muzycznych. Podstawą metodyki pracy z uczniem powinna być jednak muzyka , praca nad utworem ,jego opanowaniem i interpretacją.

Na specjalne podkreślenie zasługuje znaczenie właściwej atmosfery pracy na lekcji, życzliwa , ale też wymagająca postawa nauczyciela, zainteresowanie nie tylko dla wyników pracy ucznia nad instrumentem, ale także wynikami nauki z innych przedmiotów, warunkami domowymi ucznia itp.

Podczas pracy na lekcji nauczyciel powinien dostosować metody i materiał nauczania do zróżnicowanych uzdolnień, wieku oraz stopnia zaawansowania ucznia. Dobór repertuaru musi uwzględniać indywidualne potrzeby oraz możliwości uczniów, dla których jest przeznaczony. Przebieg każdej lekcji musi być dokładnie przemyślany i zaplanowany przez nauczyciela.

Program ma charakter otwarty i można go stale uzupełniać o inne utwory o odpowiadającym stopniu trudności wybrane przez nauczyciela z dostępnych dla niego zbiorów lub nowe wartościowe pozycje nutowe pojawiające się na rynku wydawniczym.

PRZYKŁADOWA LITERATURA MUZYCZNA

W. Kulpowicz - *Szkoła na akordeon*
W. Łusznikow - *Szkoła na akordeon*
C. Czerny - *Wybór etiud na akordeon cz. I i II*
W. Kulpowicz - *Etiudy na akordeon cz. I*
J. Orzechowski – *Etiudy na akordeon cz. I i II*
M. Mikołajczyk - *Wybór etiud na akordeon*
J. Fedyczkowski - *Elementarz akordeonisty cz. I i II*
J. Fedyczkowski – *Abecadło akordeonisty*.
J. Powroźniak - *Czytanki na akordeon*
M. Chudoba - *Mozaika melodii*
J. Orzechowski - *ABC akordeonisty*
M. Hłond - *Pogodne etiudy na akordeon cz. I i II*
R. Dzięgielewski - *Gamy i pasaże*
St. Galas - *Utwory pedagogiczne*
J. Mart - *Dawne tańce i melodie*
J. Pichura - *Wprawki na akordeon*
S. Koniew - *Etiudy dla bajana*
K. Mart - *Dawne tańce i melodie*
J.S. Bach - *Łatwe utwory*
G.F. Haendel - *Wybrane utwory*
J. Orzechowski - *Wybrane sonatiny cz. I i II*

Różne opracowania muzyki popularno – rozrywkowej, muzyka ludowa różnych narodów.

3. OPIS WARUNKÓW NIEZBĘDNYCH DO REALIZACJI PROGRAMU.

Zajęcia są prowadzone indywidualnie.

Realizacja niniejszego programu wymaga przeznaczenia na przedmiot w klasach 1 - 3/6 - 30 min. dwa razy w tygodniu, a w klasach 4 - 6/6 oraz 1 - 4/4 - 45 min. również dwa razy w tygodniu.

Dla uczniów wybitnie uzdolnionych osiągających znaczące sukcesy artystyczne wymiar czasu zajęć może być zwiększony, nie więcej jednak niż o 30 minut tygodniowo.

W salach, w których odbywają się zajęcia powinny znajdować się akordeony odpowiedniej wielkości (40, 80, 120-basowe), opaskowane, z odpowiednio umieszczonymi uchwytami . Instrumenty winne być przechowywane w odpowiednio zabezpieczonych szafach, dostępnych jedynie dla nauczyciela i ucznia. Sale lekcyjne powinny być wyposażone w

pomoce dydaktyczne m. in. pulpity oraz krzesła dopasowane do wysokości ucznia, a także w podnózek konieczny dla niektórych młodszych uczniów. Niezbędny jest również metronom.

Klasy powinny być kameralne, odpowiednio wyciszone. Wskazane byłoby, aby miały dobrą akustykę.

Szkoła powinna posiadać bibliotekę zaopatrzoną w podręczniki i nuty niezbędne do realizacji programu nauczania, Biblioteka powinna być w miarę możliwości aktualizowana o nowe pozycje literatury akordeonowej.

Program wprowadzony został Zarządzeniem Dyrektora Szkoły PSM I st. im. Janiny Garści w Jeleniej Górze nr5/2023/2024 z dnia 18.10.2023 r. na podstawie UCHWAŁY nr 6/2023/204 Rady Pedagogicznej z dnia 18.10.2023 r.